I ÅBOLAND
KULTURSKOLOR
TURUNMAALLA
KULTTUURIKOULUT

ENSAM TILLSAMMANS – YKSIN YHDESSÄ

Konst som medel för att utforska temat ensamhet tillsammans med barn

Taiteen keinoja tutkia yksinäisyyden kokemusta yhdessä lasten kanssa

PEDAGOGISKT MATERIAL
PEDAGOGINEN MATERIAALI

TAITEEN PERUSOPETUS

PANOSTUS TULEVAISUUTEEN

Taiteen perusopetus (TPO) on tavoitteellista taidekasvatusta. Opetusta ohjaavat kansalliset opetussuunnitelman perusteet ja sitä antavat alan ammattilaiset. Opetusta annetaan yleisen (500h) tai laajan (1300h) oppimäärän mukaan. Opetus voi olla joko yksilöopetusta (musiikki) tai ryhmäopetusta.

Kunnat hyväksyvät oppilaitoksen opetussuunnitelman. Paraisten kaupunki on hyväksynyt kuuden eri taiteenalan opetussuunnitelmat: musiikki, tanssi, kuvataide, käsityö, teatteri ja sanataide. Teatterin ja sanataiteen opetusta tarjotaan tällä hetkellä vain ruotsiksi, muita taiteenaloja sekä ruotsiksi että suomeksi.

LUOVUUTTA JA HYVINVOINTIA

TPO:ssa lapset ja nuoret oppivat pitkäjännitteisyyttä, ajattelun taitoja ja luovuutta. He oppivat toteuttamaan itseään taiteen keinoin ja saavat tärkeitä taitoja tulevaisuuden työelämää varten. Laadukas lasten ja nuoreten kulttuuritoiminta on kunnan vetovoimalle tärkeää.

GKU Suomessa ja *Paraisilla*

SUOSITTUA

TPO:ssa opiskelee yli 120 000 oppilasta, enemmän kuin lukiossa. *Paraisilla oppilaita on runsaat 600.*

MONIPUOLISTA

Yhdeksän taiteenalaa taiteen perusopetuksessa: arkkitehtuuri, kuvataide, käsityö, media, musiikki, sanataide, sirkus, tanssi ja teatteri. *Paraisilla tarjotaan tällä hetkellä kuusi taiteenalaa.*

AMMATTIMAISTA

TPO antavat koulutetut opettajat ja opetus pohjautuu kansalliseen opetus suunnitelmaan ja etenee asteittain. *Paraisilla TPO työllistää noin 50 tuntiopettaja, osan heistä osa-aikaisesti.*

LAAJASTI SAATAVILLA

TPO:ta järjestetään 250 kunnassa, 80% kaikista kunnista.

Paraisilla tarjotaan TPO:ta kulttuurikouluissa:

käsityö	Taito käsityökoulu Hanttis
musiikki & tanssi	Musiikkiopisto Arkipelag
musiikki & kuvataide	Art-Dur Musik & bildkonstskola
sanataide	Sydkustens ordkonstskola
kuvataide	Turunmaan kuvataidekoulu
teatteri	Åbolands teaterskola

kulttuurikoulut

på svenska

YKSIN YHDESSÄ – PEDAGOGINEN MATERIAALI

Kulttuurikoulut Turunmaalla, 2022

Sisältöluettelo:

1. Sinulle, pedagogi ja aikuinen 5

2. Kulttuurikouluista, keitä me olemme 6

Musiikkiopisto Arkipelag 6

Åbolands Teaterskola 6

Turunmaan kuvataidekoulu KonsTila 7

Taito Käsityökoulu Hanttis 7

Sydkustens ordkonstskola 7

Art-Dur Musiikki- ja kuvataidekoulu 7

3. Luovia tehtäviä ja harjoituksia näyttelyn yhteydessä 8

3.1 Sanalliset liikkeet 8

3.2 Hassut pysäkit 9

3.3 Yksinäiset patsaat 9

3.4 Kehon rytmit 10

3.5 Improvisaatio instrumentilla (esim. kellopeli) 11

3.6 Yksinäisyyden kuvat 12

3.7 Käsityö on mukavaa yksinäisenä hetkenä 13

3.8 Tarinoita yksinäisyydestä 14

3.9 Runoja yksinäisyydestä 15

3.10 Yksinäisyyden saaret 16

4. Kirjavinkkejä yksinäisyydestä 1–3-luokkalaisille 17

5. Materiaalivinkkejä 18

Yhteystietoja: 19

1. Sinulle, pedagogi ja aikuinen

Tervetuloa **Yksin yhdessä** näyttelyn pedagogisen materiaalin pariin. Olemme iloisia siitä, että haluat syventyä teemaan ja tehdä oppilaiden kanssa töitä taiteellisen ilmaisun parissa.

Yksin yhdessä näyttelyn on toteuttanut Kulttuurikoulujen verkosto Turunmaalla. Kulttuurikoulut tarjoavat taiteen perusopetusta lapsille ja nuorille Paraisilla ja lähikunnissa. Näyttelyn materiaalit ovat työstäneet 7–18-vuotiaat lapset ja nuoret, jotka osallistuvat eri taiteenalojen toimintaan. Useampi ryhmä on saattanut käyttää samoja materiaaleja eri taideteoksiin.

Yksinäisyys on läsnä monen lapsen ja nuoren elämässä juuri nyt. Pandemia on vaikuttanut paljon lasten ja nuorten elämään ja sillä on vaikutuksia meihin kaikkiin. Tässä näyttelyssä emme halua keskittyä yksinäisyyteen vain negatiivisena asiana. Oppilaamme ovat monessa yhteydessä kuvanneet yksinäisyyttä hyväksi ja mukavaksi, esimerkiksi silloin kun he itse saavat valita sen tai askarrella ominen projektien parissa. Kulttuurikoulut haluavat toiminnallaan tarjota arvokasta vapaa-ajantoimintaa lapsille ja nuorille, joka voi lisätä yhteishenkeä ja vähentää yksinäisyyttä.

Suurin osa meistä kokee jossain vaiheessa elämäämme yksinäisyyttä. Yksinäisyyttä voi olla vaikea kantaa ja pitkällä aikavälillä se voi vaikuttaa terveyteen, jos tunne ei häviä. Usein yksinäisyys yhdistetään läheisten ystävien ja perheen puuttumiseen, joiden kanssa voisi jakaa ajatuksiaan ja tunteitaan. Mutta yksinäisyyttä voi kokea myös, jos tuntee olevansa erilainen, ei tunne tulevansa nähdyksi ja kuulluksi tai ei löydä elämälleen tarkoitusta. Itsensä voi tuntea yksinäiseksi yhtä hyvin suuren sosiaalisen verkoston omaava kuin vain harvoja sosiaalisia kontakteja omaava henkilö. Yksinäisyys ei tarkoita, ettei henkilö omaa sosiaalisia taitoja.

Ihminen on luonnostaan sosiaalinen olento ja siksi yhteisöllisyys, yhdessäolo ja läheiset suhteet ovat tärkeitä hyvinvoinnin kannalta. Siksi yksinäisyyden tunne voi tuntua pelottavalta, kuin jokin olisi pielessä, ja jonain, jota halutaan välttää. Itsestä riippumaton pitkäaikainen yksinäisyys, josta puuttuu yhteisöllisyys voi aiheuttaa stressiä ja vaikuttaa negatiivisesti terveyteen pitkällä aikavälillä.

Silti kaikki yksinäisyys ei ole haitallista. On monia ihmisiä, jotka arvostavat yksinäisyyttään. Me olemme kaikki erilaisia. Ajoittain meillä kaikilla on elämässämme tarve omalle ajalle tai eristäytymisille, esimerkiksi jotta saamme palautua ja pohtia asioita.

Tässä materiaalissa on harjoituksia eri taiteen aloilta, joiden avulla te voitte tutkia yksinäisyyttä luovasti ja turvallisesti.

2. Kulttuurikouluista, keitä me olemme

Kulttuurikoulut Paraisilla tarjoavat taiteen perusopetusta lapsille ja nuorille musiikin, tanssin, kuvataiteen, käsityön, teatterin ja sanataiteen muodossa. **Taiteen perusopetus** on paikallisissa taideoppilaitoksissa vapaa-ajalla annettavaa taidekasvatusta. Se on tavoitteellista, valtakunnalliseen opetussuunnitelmaan sidottua ja sitä antavat alan koulutetut ammattilaiset. Valittavia taiteenaloja on yhdeksän. Opetusta on tarjolla laajasti Suomessa ja oppilaaksi pääsee matalalla kynnyksellä. Lue lisää: https://artsedu.fi/

Suomen 100-vuotisjuhlien yhteydessä vuonna 2017 Kulttuurikoulut Turunmaalla aloitti yhteistyöverkoston Paraisten kaupungin yhteisen projektin Kulttuuritehtaan kautta. Tästä lähtien Kulttuurikoulut ovat työskennelleet tiiviisti yhdessä ja tapaavat säännöllisesti suunnitellakseen yhteisiä hankkeita, sekä keskustellakseen eri tapoja saada näkyville ja mainostaakseen taiteen perusopetusta Turunmaalla. Kulttuurikoulut Turunmaalla koostuvat Musiikkiopisto Arkipelagista, Turunmaan teatterikoulusta, Turunmaan kuvataidekoulu KonsTilasta, Taito käsityökoulu Hanttiksesta, Art-Dur Musiikki- ja kuvataidekoulusta sekä Sydkustenin sanataidekoulusta. www.kulttuurikoulut.fi

TURUNMAALLA KULTTUURIKOULUT

Musiikkiopisto Arkipelag

Musiikkiopisto Arkipelag järjestää laadukasta musiikin ja tanssin taidekasvatusta Paraisilla, Kaarinassa ja Kemiönsaarella. Meillä voi opiskella tavoitteellisesti ja suorittaa laajan oppimäärän mukaisia taiteen perustutkintoja.
www.arkipelagmusik.fi

Åbolands Teaterskola

Åbolands Teaterskola on teatterikoulu lapsille ja nuorille sekä Paraisilla että Turussa. Teatterikoulu on tarjonnut teatteritaiteen perusopetusta Paraisilla vuodesta 2009 ja Turussa vuodesta 2013. Teatterikoulu seuraa teatteritaiteen perusopetuksen opetussuunnitelmaa. Teatterikoulun päämiehenä toimii Åbolands Ungdomsförbund ÅUF r.f (Turunmaan ruotsinkielinen nuorisoliitto), yhteistyössä Paraisten ja Turun kaupungin kanssa.
www.abolandsteaterskola.fi

Turunmaan kuvataidekoulu KonsTila

Turunmaan Kuvataidekoulu KonsTila, ennen Lasten ja nuorten taidekoulu Pictura, on 40-vuotinen yksityinen taidekoulu Paraisilla. Kuvataidekoulu on Paraisten taidekerho Picturan perustama, mutta tammikuussa 2021 siitä tuli osa Åbolands Ungdomsförbund ÅUF r.f:n (Turunmaan ruotsinkielinen nuorisoliitto) toimintaa. KonsTila tarjoaa kuvataiteen perusopetusta 5–18 ikäisille lapsille ja nuorille. Taidekoulu seuraa kuvataiteen perusopetuksen opetussuunnitelmaa.
www.auf.fi/sv/verksamhet/abolands_bildkonstskola_konstila/

Taito Käsityökoulu Hanttis

Taito Åboland järjestää käsityön taiteen perusopetusta. Taito Käsityökoulu Hanttis perustettiin vuonna 1990. Opetus käsityökoulussa on tavoitteellista ja vuosittain etenevää. Opetuksessa käydään läpi käsityön eri vaiheet suunnittelusta toteuttamisen. Oppilaat oppivat erilaisia käsityötekniikoita, työvälineiden ja materiaalien käyttöä sekä heitä rohkaistaan luovaan ilmaisuun ja itsensä toteuttamiseen. Käsityökouluun valmistavia opintoja järjestetään 4–6-vuotiaille, ja yleisen oppimäärän voi aloittaa aikaisintaan 6–7-vuotiaana. Yleisen oppimäärän ryhmiä on kolme.
https://taitoaboland.fi/fi/

Sydkustens ordkonstskola

Sydkustens ordkonstskola on Sydkustens landskapsförbund r.f.:n ylläpitämä sanataidekoulu, joka tarjoaa taiteen perusopetusta sanataiteessa sekä sanataidetyöpajoja harrastuksena monissa järjestön jäsenkunnissa. Sanataidekoulu toimii ruotsin kielellä ja tekee myös yhteistyötä monien eri opetushankkeiden kanssa kouluissa ja päiväkodeissa, tuottaa pedagogista materiaalia ja ovat mukana kehittämässä sanataidetta taidemuotona kansallisesti sekä paikallisesti. Taiteen perusopetuksessa seurataan yleistä opetussuunnitelmaa.
www.ordkonst.fi

Art-Dur Musiikki- ja kuvataidekoulu

Art-Dur tarjoaa matalan kynnyksen taideopetusta musiikissa ja kuvataiteessa. Art-Dur on tarjonnut yksilö- sekä ryhmäopetusta eri-ikäisille ja eri aineille Nauvossa jo vuodesta 1998, sekä Korppoossa vuodesta 2010. Opetusta tarjotaan lapsille ja nuorille 3-vuotiaista 20-vuotiaisiin, mutta myös aikuisillekin tietyissä aineissa. Art-Dur seuraa taiteen ja musiikin perusopetuksen opetussuunnitelmaa.
www.artdur.fi

3. Luovia tehtäviä ja harjoituksia näyttelyn yhteydessä

Nämä tehtävät ja harjoitukset on suunnattu 1–3-luokkalaisille, mutta soveltuvat yhtä hyvin myös muiden ryhmien käyttöön. Näitä harjoituksia voi tehdä joko ennen **Ensam tillsammans – Yksin yhdessä-näyttelyn** vierailua tai tämän jälkeen. Näitä voi hyvin tehdä myös, vaikka ei olisi vieraillut näyttelyssä. Harjoitukset ja tehtävät on kulttuurikoulujen opettajien luomia. Toivottavasti nämä inspiroivat teitä työskentelemään yhdessä oppilaidenne kanssa, muistakaa myös, ettei tehtävissä ole mitään oikeaa tai väärää tapaa tai vastausta, kaikki saavat ilmaista kokemuksiaan omalla tavallaan.

3.1 Sanalliset liikkeet

Sanallisilla liikkeillä pystyy ilmaisemaan sanoja fyysisesti ja löytää uusia fyysisiä ilmaisutapoja tunnepitoisille sanoille.

OSA 1 - Kirjainten muodostaminen keholla
Jaa oppilaat pienempiin ryhmiin ja jaa jokaiselle ryhmälle kirjain. Anna oppilaiden yrittää löytää liike kirjaimelle ja näyttään liike muille, jotka saavat arvata mistä kirjaimesta on kyse.

OSA 2 - Näytä keholla miltä kirjain näyttää
Valitse etukäteen noin 5–7 sanaa, jotkut sanat voivat olla tunnepitoisia ja jotkut neutraaleja (esim. yksinäisyys, ilo, kukka, musta, puu, vesi, suru ja rakkaus).

Keskustele ryhmän kanssa:
Minkälaisia assosiaatioita sanat herättävät? Anna tilaa erilaisille vastauksille. Kuuntele sanojen tavuja: Miltä sanat kuulostavat ja mitä assosiaatioita sanat herättävät nyt?

Seuraavaksi näytetään keholla miltä sanat näyttävät, sana kerrallaan ja anna oppilaiden tutkia sanaa yksitellen. Voit aloittaa näyttämällä minkä tunteen sana herättää, sen jälkeen voi yrittää liikkua sanan tavun mukaan.

Apua liikkeiden löytämiseen: kuulostaako sana nopealta? Pehmeältä? Kovalta? Hitaalta? Pyöreältä? Kulmikkaalta? Jne. Muista, ettei ole oikeaa tai väärää tapaa!

3.2 Hassut pysäkit

Yksinäisyys herättää monenlaisia tunteita. Tämän harjoituksen kautta voitte tutkia erilaisia tunteita hauskalla tavalla.
Tarvitset tilaa.

Tee näin:
Osallistujat asettuvat jonoon ja muodostavat “junan”, mieluiten asettamalla kädet edellä seisovan hartioille. Johtaja seisoo etummaisena veturinkuljettajana ja viheltää junan käyntiin (matkii junan ääntä) - kaikki kävelevät tai juoksevat peräkkäin pitkässä jonossa.

Seuraavana vihellyksenä juna pysähtyy ja veturinkuljettaja sanoo pysäkkien nimet: Pelkoniemi, Naurula, Ujovuori, Surulaakso, Ällikkälä, Valtamäki, etc. Kaikki jäävät pois junasta molemmin puolin ja käyttäytyvät sen mukaan miltä voisivat kuvitella, että kyseisen pysäkin asukkaat käyttäytyvät - ja ottavat ottavat myös yhteyttä toisiinsa tarpeen mukaan. Uuden vihellyksen kuuluessa, kaikki astuu taas junaan, joka jatkaa matkaa seuraavalle pysäkille.

Johtaja vaikuttaa leikin luonteeseen valitsemalla pysäkin nimet - Pysäkin voi luoda tunteenilmaisun tai äänenkäytön kautta, hahmottamalla tiettyä henkilötyyppiä/olentoa tai liikkeen mukaan (pysäkin nimet voisi silloin esim. olla Hyppymäki, Ryömyvuori, Hiipilä, jne.).

3.3 Yksinäiset patsaat

Voit tehdä molemmat (a ja b) harjoitukset peräkkäin tai vain toisen niistä (a).

a) Luo patsaita
Tee kehostasi kolme eri ”patsasta”, jotka kuvastavat yksinäisyyttä. Yksi patsaista on ylätasossa (pystyasento, seisten), yksi alatasossa (lattian tasolla, maaten) ja yksi niiden välillä keskitasossa (esim. polvillaan). Kun olet keksinyt kolmen eri patsaan asennot ja muistat ne hyvin, käy kokeilemassa niitä eri puolilla tilaa ja valitse kullekin patsaalle oma paikkansa tilassa. Jos lähellä on muita patsaita, mieti, miten päin patsaasi haluaa olla suhteessa muihin patsaisiin.

Apukysymyksiä:

- Millainen ryhti yksinäisyyttä esittävällä patsaallasi on?
- Entä millainen katse?
- Miten yksinäisen patsaan raajat on aseteltu?

b) Patsaat liikkuvat

Patsaasi alkaa liikkua/tanssia. Millaista liikettä yksinäisyys voisi tuottaa? Onko yksinäinen liike mielestäsi nopeaa vai hidasta, kevyttä vai painavaa, kulmikasta vai pehmeää, isoa vai pientä?

Kun olet keksinyt yksinäiselle liikkeelle/tanssille oman tapasi, liiku tilassa paikasta toiseen kolmen eri patsaasi välillä. Muistathan vielä niiden paikat tilassa? Pysähdy aina hetkeksi, kun pääset kunkin patsaan omalle paikalle.

Huom! Liikkuessasi/tanssiessasi sinun ei tarvitse pysyä patsaan muodossa, vaan patsas jähmettyy patsaaksi vasta omaan paikkaan päästyään ja jatkaa sitten taas tanssien matkaa seuraavaan paikkaan.

Taustamusiikiksi harjoituksiin sopii mikä tahansa (ehkä melankolinen) musiikki (mieluiten instrumentaalinen, jotta sanat eivät liikaa johdattelisi tanssijaa).

3.4 Kehon rytmit

Asettukaa istumaan rinkiin selät kohti toisiaan. Yksi oppilas menee istumaan ringin keskelle. Opettaja näyttää helpon rytmin hyödyntäen kehon eri osia. Ringin keskellä oleva oppilas kopioi rytmin ja kaikki kuuntelet hetken rytmiä.

Vähitellen yksi tai osa oppilaista siirtyy keskelle rinkiä ja muuttavat rytmiä hiukan nopeammaksi tai erilaiseksi. Hetken kuluttua taas osa oppilaista siirtyy keskelle ja muuttavat rytmiä. Tätä jatketaan, kunnes ketään ei enää istu ringissä. Anna rytmin soida hetken.

Keskustelkaa miltä tuntui istua ensimmäisenä ringin keskellä, tai miltä tuntui, kun rytmi vähitellen nopeutui ja useampi oppilas siirtyi ringin keskelle.

3.5 Improvisaatio instrumentilla (esim. kellopeli)

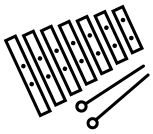

Tarvitset: kellopelin tai muun instrumentin

Olemme listanneet alle joukon kysymyksiä yksinäisyydestä. Harjoitus käsittelee sitä, miltä yksinäisyys voi kuulostaa eri tilanteissa. Oppilaat saavat järjestyksessä käyttää instrumenttia ja ääntä tuottamalla kuvailla, miltä tilanne voisi kuulostaa. Tämä toimii parhaiten pienryhmässä.
Vaihda instrumentin käyttäjää jokaisen kysymyksen jälkeen.

Kysymykset:

Miltä kuulostaa yksinäisyys?
- Miltä kuulostaa se tunne, kun et voi tänään tavata parasta ystävääsi?
- Miltä kuulostaa se tunne, kun kaikilla perheessäsi on kiire eikä kenelläkään ole sinulle aikaa?
- Miltä mahtaa isovanhemmista tuntua, kun kukaan ei ehdi tervehtimään häntä hetkeen? Miltä se kuulostaa?
- Miltä mahtaa koirista ja kissoista tuntua, kun kaikki ovat koulussa tai töissä? Miltä se kuulostaa?

Miltä kuulostaa yhdessäolo?
- Miltä kuulostaa, kun voit kutsua kotiisi parhaimman ystäväsi?
- Miltä kuulostaa se, kun perhe tekee jotain yhdessä?
- Miltä isovanhemmistasi tuntuu, kun käyt heitä katsomassa? Miltä se kuulostaa? jne.

Anna oppilaiden itse keksiä kysymyksiä: Miltä kuulostaa…?

Lisäksi voitte keskustella:
Voiko yksinolo tuntua joskus myös rauhalliselta ja mukavalta?
Voiko joskus jatkuva yhdessäolo olla vähän työlästä tai haastavaa?

3.6 Yksinäisyyden kuvat

Osa 1: Johdatus aiheeseen yksinäisyys kuvien kautta. **Yksilötehtävä tai ryhmätehtävä.**
Lehdistä leikataan erilaisia kuvia ja värejä, jotka liittyvät yksinäisyyteen ja liimataan ne erilliselle taustalle.
Tarvittavat materiaalit: Sanoma-, aikakauslehtiä, sakset, liimaa, kyniä, paperia.

Osa 2: Piirretään kuva yksinäisyydestä. **Yksilötehtävä.**
Tarvittavat materiaalit: piirustuspaperi, maalarinteippi, pyyhekumi, tussi, (kuiva) pastelliliitu, fixatiivi

Osa 1 - tee näin
Keskustelkaa vapaasti mitä yksinäisyys tarkoittaa ja mitä tunteita sana herättää (surua, rauhaa, iloa, itsenäisyyttä, keskittymistä, ikävää, mahdollisuutta). Etsikää sitten yhdessä aikakausi-, sanomalehdistä esimerkki siitä, millainen kuva voisi ilmaista yksinäisyyttä / yksinoloa / erillään oloa / syrjässä olemista / yksin olemisen kokemusta / tai sanontaa - olla ylhäisessä yksinäisyydessä.

Tämän jälkeen jokainen voi etsiä lehdistä oman kuvan, leikata ja liimata se taustaan. Jos haluaa taustaan voi kirjoittaa lauseen, jota mietti, kun valitsi kuvan. Esim. oppilas leikkaa kuvan sienestäjästä metsässä. Sen alle hän kirjoittaa - Metsässä saa olla rauhassa.

Voitte valmistaa myös väripaletin yksinäisyydestä. Jokainen oppilas valitsee lehdistä värikohdan, joka hänen mielestään kuvastaa yksinäisyyttä. Leikatkaa ja liimatkaa värit omaan taustaan. Myös värien vierelle voi kirjoittaa miksi valitsi tämän värin. Esim. keltainen väri - muistan kun olin yksin kotona ja aurinko paistoi kovasti tai musta - tuntuu pahalta, jos kaverit ei ota minua mukaan tai vihreä - joku kasvi voi kasvaa yksinkin.

Osa 2 - tee näin
- Palauttakaa mieleen aiempi kuvataiteen ennakkotehtävä, jos olette sen tehneet, tai keskustelkaa minkälaisia ajatuksia yksinäisyysnäyttely herätti.

- Piirustuspaperi teipataan paperin reunoja pitkin taustaan niin, että teippi peittää kaikki reunat (estää liikkumisen ja paperin rypistymisen).
- Jokainen oppilas piirtää oman kuvan yksinäisyydestä piirustuspaperiin tussilla tai muulla välineellä, jota ei voi kumittaa.
- Kun piirustus on valmis, laitetaan tussit pois ja vaihdetaan väline pastelliliituihin. Jokainen oppilas valitsee liiduista oman värin, joka hänestä kuvastaa parhaiten yksinäisyyttä.

- Sitten piilotetaan tehty piirustus: Väritetään paperin pinta kokonaan kevyesti pastelliliidulla piirustuksen yli ja päältä. Käyttäkää liidun pitkää reunaa (ei kärkeä) niin pinnan jäljestä tulee pehmeämpi ajatellen työn seuraavaa vaihetta.
- Opettaja antaa jokaiselle oppilaalle pyyhekumin palan. (On hyvä, jos opettaja leikkaa isosta kumista paloja, sillä pastelliliitua on vaikea saada pois kumista. Eli parempi leikata muutama kumi ja säilyttää palat pastelliliitu -tekniikassa käytettäväksi. Kumin palat voivat olla aika pieniä)
- Sitten annetaan piirustukselle valoa, eli kumitetaan alla oleva piirustus esiin. Kumita se osa mihin olet piirtänyt tai se mitä haluat, loppu pastelliväri saa kehystää piirustusta.
- Opettaja kiinnittää pastelliliidun eli suihkuttaa päälle fixatiivia (tai hiuslakkakin käy). Valmis.

Keskustelkaa kuvista ja prosessista.

3.7 Käsityö on mukavaa yksinäisenä hetkenä

Käsityön suosio on kasvanut pandemian aikana. Kun harrastusmahdollisuudet, ovat vähentyneet on moni hankkinut lankaa ja puikot ja aloittanut neulomisen. Villapaita toisensa jälkeen on syntynyt ilahduttamaan lähimmäisiä.

Mieti lasten kanssa ilmiötä ja käsillä tekemisen merkitystä:

- Oletko huomannut kotona edellä kuvattua ilmiötä?
- Mieti mitä käsityötekniikoita voi tehdä yksin ja mitä välineitä tai materiaaleja tarvitaan.
- Keksitkö jotain käsityötä tai työvaihetta, jota on helpompi tehdä kaverin kanssa?
- Miltä sinusta tuntuu, kun teet käsitöitä? – Mitä tunteita se herättää?

Piirrä lasten ajatukset näkyville ajatuskartan muotoon.

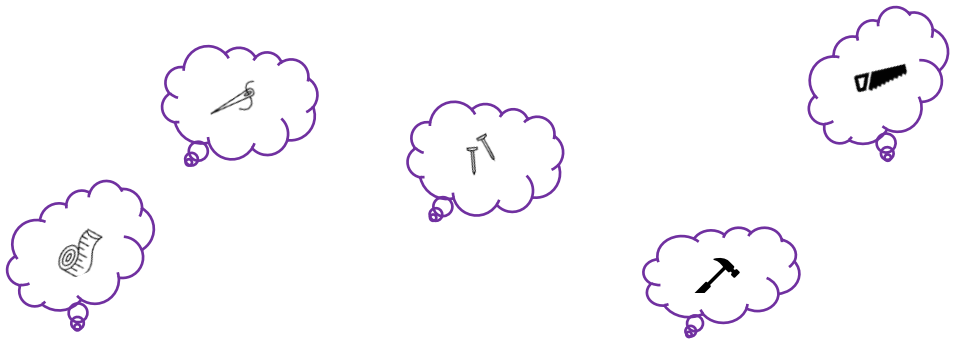

3.8 Tarinoita yksinäisyydestä

Tämän harjoituksen ajatuksena on yksinäisyydestä keskustelu tarinoiden ja satujen avulla.
Sinä tarvitset: kirjoja/tarinoita yksinäisyydestä (katso alla oleva lista), paperia, kyniä, värikyniä.
Harjoitus soveltuu 1–6-luokkalaisille ja voidaan tehdä itsenäisesti sekä ryhmätyönä.
Ajankäyttö: noin 45 min.

a) Lue/kerro
Etsi muutama satu/tarina ja lue tai kerro/tiivistä tarinat lapsille. Valitse mielellään kirja, jossa on kauniita kuvia, joita lapset voivat katsoa sillä aikaan, kun sinä kerrot.
b) Keskustele
Aloita keskustelu kysymällä oppilailta, jos he ovat kokeneet jotain samantapaista tai miltä he luulevat, että heistä tuntuisi jos he kokisivat jotain tällaista. Tämän voi tehdä yhdessä koko ryhmän kanssa tai pyytää oppilaita miettimään tätä itsenäisesti.
c) Kirjoita/piirrä
Oppilaat saavat kertoa ja kirjoittaa tai piirtää kuvia tilanteista, joissa he ovat nähneet jonkun olevan yksinäinen tai kun he itse ovat olleet yksinäisiä. He voivat myös miettiä mitä värejä voisi yhdistää niihin tunteisiin, joita tämä aihe herättää. Yksi piirros lyhyellä tekstillä tai muutamalla sanalla on hyvä vaihtoehto niille lapsille, jotka eivät vielä kirjoita.

Esimerkkejä saduista ja tarinoista, jotka käsittelevät yksinäisyyttä:
On olemassa monia kirjoja, jotka kertovat yksinäisyydestä ja lapsista jotka ovat yksin. Tässä on muutama esimerkki:

Grimmin veljekset:
* Punahilkka on yksin metsässä
* Lumikki jätetään yksin metsään
* Tuhkimo on yksin ilkeän äitipuolen kanssa

Astrid Lindgren:
* Pikku kulkuri
* Peppi Pitkätossu

Tove Jansson:
* Muumipappa ja meri, siinä majakanvartija on hyvin yksinäinen

H. C. Andersen:
* Ruma ankanpoikanen
* Villijoutsenet
* Pieni tulitikkutyttö

3.9 Runoja yksinäisyydestä

Sinä tarvitset: runokirjoja (jos teet koko harjoituksen), paperia, kyniä, värikyniä
1–6- luokkalaisille, itsenäistä työskentelyä Tämä harjoitus keskittyy tunteiden ilmaisuun lyhyiden runojen kautta.

Ajankäyttö: noin 45 min

a) Mieti ja yhdistä
Pyydä oppilaitasi miettimään alla olevia tilanteita ja vastaamaan yksittäisillä sanoilla tai lyhyillä lauseilla, korkeintaan 2 lausetta per kysymys. He saavat mielellään kirjoittaa vastaukset/sanat toistensa alle. Oppilaat jotka eivät vielä osaa kirjoittaa voivat myös piirtää. Lue kysymys ja anna oppilaille muutama minuutti aikaa kirjoittaa lauseet/piirtää kuvat.

- Mieti sanaa yksinäisyys, millaisia tunteita se herättää? Mitä sanoja yhdistät yksinäisyyteen?
- Mitä tarkoittaa “olla yksin”? Kuvaile tällaista tilannetta.
- Milloin olet viimeksi ollut yksin? Missä olit, miksi olit yksin, mitä teit? Miltä tämä sinusta tuntui?
- Muistatko jos olet nähnyt jonkun olevan yksin? Missä hän oli ja mitä henkilö (tai eläin) teki? - - Miltä se tuntui sinusta ja miltä luulet sen tuntuvan hänestä? Mitä sinä itse teit tässä tilanteessa?
- Yksinäisyys voi myös olla myönteistä. Missä tilanteissa? Kerro jostain tilanteesta, jossa sinun mielestäsi on hyvä tai kivaa olla yksin.

Voit myös kirjoittaa ylös ajatuksiasi, jos tämä hetki kun olet miettinyt yksinäisyyttä ja yksin olemista on herättänyt muita ajatuksia ja muistoja.

b) Kirjoita runo
Seuraava askel tehtävässä on yhdistää runoksi ne lyhyet lauseet tai sanat, jotka olette kirjoittaneet. Tee selväksi se, ettei runon tarvitse riimitellä ja näytä esimerkkiä jostain lasten runokirjasta, josta oppilaat voivat nähdä erilaisia runomuotoja ja eri vaihtoehtoja. Voit esimerkiksi kirjoittaa taululle omat vastauksesi aikaisempiin kysymyksiin ja näyttää miten ne yhdistetään runoksi ja näin näyttää mallia. Muistuta myös, että vastaukset kuten “en muista milloin viimeksi olen ollut yksin” tai “en muista milloin olen nähnyt jonkun yksin” toimivat myös vastauksina.

He jotka eivät osaa kirjoittaa voivat kertoa suullisesti runonsa. Opettajana voit esimerkiksi nauhoittaa kun oppilas kertoo, jolloin voit myöhemmin kirjoittaa ylös hänen runonsa tai vain pitää tehtävä suullisena.

3.10 Yksinäisyyden saaret

Tämän tehtävän voi tehdä joko itsenäisenä kirjoitustehtävänä tai keskusteluna luokan kanssa tai pienemmissä ryhmissä.

”Yksikään ihminen ei ole saari, täydellinen itsestään; jokainen on pala mannermaata, kokonaisuuden osa;”
Näin kirjoitti englantilainen kirjailija **John Donne** (1572–1631).

Keskustelkaa mitä hän mahtoi ajatella ja tarkoittaa tällä lauseella, jonka hän kirjoitti?

Miettikää yhdessä oppilaiden kanssa ja kirjoittakaa tai keskustelkaa yhdessä:

- Voiko ihminen pärjätä ihan yksin? Pärjäisitkö sinä? Mieti mitä kaikkea tarvitset ja mistä se tulee. Mistä sinun vetesi tulee? Tai sinun ruokasi ja vaatteesi? Entä meidän perinteemme, tiede ja kaikki, jota kutsutaan kulttuuriksi?

- Onko hetkiä, jolloin on hyvä olla yksin? Mitä hyviä puolia yksinolossa on, vai löytyykö sellaisia ollenkaan? Milloin yksinäisyyttä tarvitaan?

4. Kirjavinkkejä yksinäisyydestä 1–3-luokkalaisille

Paraisten kirjaston henkilökunta ovat koonneet yhteen nämä kirjavinkit 1–3-luokkalaisille. Kirjoja voi mielellään lainata samalla kun vierailette **Yksin yhdessä**-näyttelyssä.

- **Mitä sain tietää meduusoista**, Ali Benjamin
- **Otso Aarnisen salaperäinen seikkailu**, Satu Kettunen
- **Kultasiskon**i, Astrid Lindgren & Hans Arnold
- **Niko ja taistelu Jamijasta**, Tuula Lehtinen
- **Maailman rikkain poika**, David Walliams
- **Pisara kuonolla**, Mur, Kaisa Happonen
- **Jukka Hukka ja hirveä harmi: itseluottamuksen vahvistaminen**, Avril McDonald
- **Elämäni pohjalla: yksinäisen aksolotlin tarina**, Linda Bondestam
- **Koira nimeltään Kissa**, Tomi Kontio
- **Lapsi tuli kuusta**, Ville Hytönen
- **Molli**, Katri Kirkkopelto
- **Yksinäisten saarten kartasto**, Maija Hurme
- **Jessi kaipaa kaveria**, Holly Webb
- **Radio Popov**, Anja Portin
- **Salainen puutarha**, Frances Hodgson Burnett
- **Mortina**, Barbara Cantini

Tämän linkin kautta löydät myös listan kirjavinkeistä: https://blanka.finna.fi/List/1103272

5. Materiaalivinkkejä

Tässä muutama vinkki siitä miten voi syventää työtä tai saada tukea työstämiseen yksinäisyyttä vastaan.

Linkkejä näyttelymateriaaliin:

Arkipelagin tanssivideo:
https://youtu.be/G5LdbQHEllQ

Arkipelagin oppilaan musiikkikappale:
https://youtu.be/uLWp9MXOOB8

QR-koodi teatterikoulun videoon:

Lisää materiaalia löytyy sivulta www.kulttuurikoulut.fi

Vinkkejä inspiroivista sanataidetehtävistä:

Sanataidetehtäviä, joita voi tehdä omalla ajallaan sivulta www.ordkonst.fi (ruotsiksi)

Kulttuurikoulut voivat myös vierailla kouluissa ja pitää erilaisia työpajoja luokalle, ottakaa yhteyttä, mikäli kiinnostuitte!

Lisätietoa ja tukea yksinäisyyden ehkäisemiseen löydät esimerkiksi:

- **Koulukuraattorilta, koulupsykologilta, terveydenhoitajalta ja opettajilta**, jotka kaikki löytyvät koulusta
- **Mannerheimin lastensuojeluliiton** lasten ja nuorten puhelin: puh. 116 111, ma-pe klo. 14–20, la-su klo. 17–20
- **MIELI ry:n kriisipuhelin**: puh. 09 2525 0111, päivystys 24 tuntia vuorokaudessa joka päivä.
- **Barnavårdsföreningen**: https://www.bvif.fi/fi/

Yhteystietoja:

Sydkustens landskapsförbund rf
Rantatie 30, Parainen
Sydkusten koordinoi kulttuurikoulujen työtä. Sydkustens landskapsförbund ylläpitää 16 kaksikielistä kuntaa Etelä-Suomessa. Sydkustenin tehtävänä on tukea jäsenkuntien työtä laadukkaan ruotsinkielisen palvelun takaamiseksi koulutuksen ja kulttuurin toimialoilla.
www.sydkusten.fi

Musiikkiopisto Arkipelag
www.arkipelagmusik.fi

Turunmaan teatterikoulu
www.abolandsteaterskola.fi
Linda Åkerlund, ohjelmavastaava, 045-8957393, linda.akerlund@auf.fi,
Mecki Ruokolahti, teatteriopettaja, 044-2389841, mecki.ruokolahti@auf.fi

Turunmaan kuvataidekoulu KonsTila,
www.auf.fi/sv/verksamhet/abolands_bildkonstskola_konstila

Art-Dur Musiikki- ja kuvataidekoulu
https://www.artdur.fi/

Sydkustenin sanataidekoulu
www.ordkonst.fi
Paola Fraboni, seudun sanataideopettaja, 040-962 5964, paola.fraboni@sydkusten.fi

Taito käsityökoulu Hanttis
www.taitoaboland.fi

www.kulttuurikoulut.fi, www.facebook.com/KulturskolorKulttuurikoulut

KULTURSKOLOR I ÅBOLAND
KULTTUURIKOULUT TURUNMAALLA

Kiitos meidän rahoittajillemme ja yhteistyökumppaneille!

Paraisten kaupunki

Martha ja Albin Löfgrenin kulttuurirahasto

Lions Club Pargas – Parainen

Sparbanksstiftelsen i Korpo

et al.

kulttuurikoulut.fi www.facebook.com/KulturskolorKulttuurikoulut

taito HANTVERKSSKOLAN HANTTIS KÄSITYÖKOULU HANTTIS · SYDKUSTENS ORDKONSTSKOLA · ÅBOLANDS TEATERSKOLA · KONSTILA · Art-Dur Musik- och Bildkonstskola · ARKIPELAG MUSIKINSTITUT MUSIIKKIOPISTO